

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică“ se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina“, „Ardeleana“, „Auraria“, „Banca Poporală“ Dej, „Beregsana“, „Berzovia“, „Bihoreana“, „Bistrițana“, „Bocșana“, „Brădetul“, „Cassa de păstrare“ Miercurea, „Cassa de păstrare“ Seliște, „Chiorana“, „Cordiana“, „Corvineana“, „Crișana“, „Detunata“, „Doina“. „Economia“ Cohalm, „Economul“, „Făgețana“, „Fortuna“, „Furnica“, „Grănițerul“, „Hațegana“, „Hondoleana“, „Hunedoara“, „Industria“, „Iulia“, „Lipovana“, „Lugoșana“, „Luceafărul“, „Mercur“, „Mielul“, „Munteana“, „Mureșana“, „Mureșanul“, „Nădlăcana“, „Neră“, „Olteana“, „Oraviceana“, „Patria“, „Plugarul“, „Poporul“, „Racoșana“, „Sălmăreana“, „Sebeșana“, „Caransebeș“, „Sebeșana“, „Sebeșul-săseș“, „Sălăgeana“, „Sentinela“, „Silvania“, „Someșana“, „Sicaua“, „Timișana“, „Ulpiana“, „Unirea“, „Victoria“, „Vlădeasa“, „Zărandeana“, „Zlăgnea“, „Agricola“, însoțire economică de magazin și anticipațiuni, Hunedoara.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

DIRECTOR
IOAN I. LĂPĚDATU.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul IX.

Sibiu, 22 Septembrie 1907.

Nr. 38.

„Solidaritatea“.

Ne-am însuflețit întotdeauna de ideea „Solidarității“ și în isbânda ei nu ne-am îndoit niciodată. Și numai însuflețirea sinceră și nădejdea isbândeii ne-au putut da răbdarea de a pleda și stăruii atâta mar' de vreme pentru realizarea ideii, pe care astăzi — după un an și mai bine — o vedem întrupată cu desăvârșire. Azi „Solidaritatea“ a câștigat și ultima formă a dreptului ei de existență: înregistrarea firmei din partea tribunalului competent. Deci de azi înainte ea trece din stadiul discuțiilor și formelor în acel al activității publice și al îndatoririlor mari ce o așteaptă.

È un moment acesta asupra căruia trebuie să ne oprim. Să ne oprim, dar nu pentru a repetă — nu știm pentru a câta oară — însemnătatea acestei asociațiuni de bănci și nici pentru a reaminti de problemele mari ce o așteaptă. Nu! Pentru astfel de lucruri acum ne lipsește timpul. Căci astăzi când cele mai multe dintre băncile noastre trăiesc vremuri extraordinar de grele, când viitorul ne poate aduce în tot momentul surprinderi triste, a mai discuta însemnătatea și problemele „Solidarității“ — chestiuni deja cunoscute — ar fi la toată întâmplarea un lucru de prisos. Azi, mai mult ca ori și când, e vremea faptelor, dar a faptelor fără de întârziere.

*

Se vede că soarta voiește ca „Solidaritatea“ să-și iee începutul tocmai în aceste timpuri grele pentru băncile noastre. Vrea să fie bagsamă și aceasta un memento pentru toți aceia dintre noi cari până astăzi n'am voit să auzim și n'am voit să înțelegem. Vom auzi și vom înțelege însă în ciasul al unsprăzecelea.

Suntem la grea cumpănă. Relațiile de credit se înăspresc pe zi ce merge. Mare parte dintre băncile mari străine, cu cari întreținem legături de afaceri și cari până mai ieri-alaltăieri ne îmbulziau cu dragostea și cu asigurările ajutorului lor pentru orice timpuri, azi, când am avea și noi trebuință de sprijin, se întrec în urcarea dobânzilor, ba auzim că prin anumite locuri unele au început chiar a reduce și a abzice din credite. Și aceste se întâmplă chiar și cu acele dintre institutele noastre, cari au făcut tot posibilul să se asigure pentru astfel de vremuri, participând — nu cu puține jertfe — la fondarea și dezvoltarea unor bănci centrale de credit, dela cari să capete sprijin în caz de lipsă și cu cari azi — durere — întimpină neașteptate desiluzii. Azi putem vedea mai bine ca ori și când că orice am face, ori încotro ne-am întoarce, alt sprijin mai sigur și mai sincer decât forțele și ajutorul nostru propriu nu găsim. Aceste trebuiesc concentrate, aceste trebuiesc oțelite.

*

Un punct de concentrare a forțelor noastre ne oferă azi modesta tovarășie a „Solidarității“. Temeiul acesteia nu e promisiunea și scopul nu-i e câștigul ori banul. Temeiul ei e tovarășia forțelor și intereselor comune, iar scopul sprijinirea cu toate mijloacele a celor întovărășiți. È un mijloc de organizație și disciplină pentru acțiunea național-economică a institutelor noastre de bani. Un lucru deci mare, mai mare decât la aparență s'ar putea crede.

Sub acest raport privită „Solidaritatea“, am da în tot cazul o dovadă de lipsă de pricepere a propriilor noastre interese, dacă și azi când ne vedem mai mult avizați la puterile și ajutorul nostru, am mai ezită a ne grupă cu toții în jurul ei. Până acum din cele aproape 150 de bănci române nici ju-

mătate n'au intrat în șirul membrilor „Solidarității“. Concedem, multe vor fi avut motive a stă în rezervă. La unele li-se va fi părut „Solidaritatea“ un prea mic și fără importanță lucru. Multe ar fi voit să vadă o mare centrală de credit, un fel de bancă centrală ca la Pesta sau Brünn. Noi însă am arătat la timpul său că cu forțele și mijloacele de cari dispunem, nu ne putem apuca de lucruri așa mari și am dovedit că serviciile materiale ce ni-le-ar putea face o eventuală centrală de credit, n'ar putea fi nici măcar atât de avantajoase ca cele ce ni-le pot face băncile noastre mai mari, special „Albina“. Vremurile actuale ne-au dat dreptate. „Albina“ după cât știm noi, și știm sigur, a acordat credite adeseori mai avantajoase decât unele dintre băncile centrale. Tocmai de aceea susținem și astăzi, că decât o grupare cu pretenții prea mari, care în caz de lipsă și așa să nu ne poată fi de deosebit folos, mai bine o grupare mai modestă, dar reală, de forțe și interese comune, un mijloc de organizație și disciplină, cum e „Solidaritatea“ noastră. O astfel de tovărășie chiar și în timpuri grele ne poate fi de mai mare ajutor ca multe dintre pretențioasele bănci centrale. Intervenirea — de pildă — a unei tovărășii, care grupează la sine forțe de viață și valoare, poate salva situațiunile cele mai dificile.

Dar tocmai pentru că „Solidaritatea“ e tovărășia forțelor și intereselor comune, ea numai atunci își va putea îndeplini chemarea cu succes, când toți factorii meniți să o formeze se vor grupă în jurul său. Căci ca la ori și ce organism așa și aci, rezultate se pot produce numai prin conlucrarea armonică a tuturor organelor de viață. Îndată ce unul dintre acestea e în nelucrare, încercările celorlalți — oricât de mulți ar fi — ușor pot fi zădărnice. E un adevăr acesta pe care azi — când vremurile ne sunt atât de maștere — poate că-l vom înțelege mai ușor și nu vom întârziă a ne grupă în jurul „Solidarității“ a cărei dezvoltare și mărire e în mâinile noastre.

Condițiunile de a putea fi cineva membru al „Solidarității“ sunt de tot ușoare. Chiar și numai o cotă fundamentală de 200 cor. servește calitatea de membru al ei. Să între băncile noastre cu ori și ce număr mic de cote în rândurile „Solidarității“ căci avem convingerea că timpul și dreptatea va stabili cât mai curând proporția cea justă a forțelor de cari singuraticile noastre institute sunt datoare a se asocia la munca și răspunderea „Solidarității“. Să între!!

Din parte-ne acum când, mulțumiți, vedem tovărășia „Solidaritatea“ pusă pe calea muncii și greutăților, nu putem încheia aceste rânduri fără să nu-i urăm din tot sufletul isbândă și-i zicem ca tot omul de bine: Doamne ajută! =

Băncile Populare și cooperativele sătești în România.

Casa centrală a Băncilor Populare și cooperativele sătești a scos la lumină zilele acestea „Anuarul Băncilor Populare din România pe anul 1906“.

Conform acestui Anuar numărul Băncilor Populare a crescut într'o progresiune statornică, dela 1902 incoace. La 1 Septembrie 1902 nu erau în România decât 700 Bănci cu 59,844 membri, și cu un capital de 4.250,600 lei.

La 1 Iulie 1904, numărul Băncilor s'a ridicat la 1625, cu 121,786 membri, cu un capital de 10.086,020 lei și cu 2.431,112 lei depuneri spre fructificare.

La 31 Decembrie 1906 sunt 2021 Bănci Populare cu 239,002 membri, capital subscris 20.035,054 lei, iar capital deplin vărsat 18.509,519 lei, care împreună cu depunerile spre fructificare și celelalte fonduri se ridică la suma de 27.275.474 lei.

Numărul din ce în ce mai mare al membrilor dovedește că sâtenii se pătrund de foloasele ce le poate aduce tovărășia, și neîncrederea manifestată la început față de aceasta instituție a dispărut.

Odată cu dezvoltarea Băncilor Populare, s'au dezvoltat și număratoase alte societăți cooperative și anume au câștigat încrederea țaranilor mai ales magazinele de conzum.

Pe când la 1 August 1906 nu erau în țară decât 28 societăți cooperative de conzum, la 28 Decembrie, adevă numai peste 6 luni, numărul lor se ridică la 83, afară de cele ce sunt pe cale de constituire.

În fiecare zi se înființează alte societăți nou.

O cauză, — zice direcțiunea Casei centrale în prefața Anuarului — care a contribuit intru câtva ca societățile de conzum să ia un avânt mai mare, mai ales în Moldova, este și înprejurarea că, în urma evenimentelor din Martie trecut, mulți străini cari țineau în mâinile lor comerțul la sate au părăsit localitățile unde erau stabiliți.

Două greutăți stau în calea dezvoltării acestor magazine: ele nu se pot aproviziona direct dela fabrici sau marile case de comerț, și n'au un personal special.

Cu vremea se vor putea înființa societăți centrale de conzum, pe regiuni, cari să stabilească legătura între marii producători și societățile cooperative sătești.

Pentru înlăturarea celei de-a doua greutăți, lipsa personalului, Casa centrală a intervenit pe lângă marile magazine de conzum pentruca vânzătorii magazinelor cooperativele țărănești să fie admiși a face un stagiul prin acele magazine, ca vânzători.

Înființarea obștiilor de arendare de moșii, încă prinde din ce în ce mai mult teren. În August 1906, se găseau înființate 37 obști, din cari numai 7 funcționau; în cursul acestui an numărul lor se ridică la 106, și mai mult de jumătate au intrat în stăpânirea moșiilor ce au arendat.

Până acum însă rezultatele obținute nu corespond într'u toate așteptărilor, din cauza că lipsesc dis-

poziții legale, cari să reguleze constituirea obștilor, relația dintre proprietar și obște și în fine, felul de exploatare al moșiei și raportul membrilor aceleiaș obștii între sine.

Până când legislația va stabili norme fixe în direcțiile acestea Casa centrală a îndrumat obștile, ca să se constituie în societăți cooperativе de producțiune, ceea ce a dat rezultate satisfăcătoare.

Cu rezultat îmbucurător au lucrat mai departe societățile cooperativе pentru exploatarea de păduri, înființate de către sătenii din părțile muntoase ale țării. Numărul societăților de aceasta natură fondate în 1906 este de 14 și foarte multe sunt pe cale a se constitui. Ele furnizează șită, donițe, doage, traverse etc. și au un viitor mult promițător.

Cooperativele de grădinărie, de lăptărie și brutăriile cooperativе cu toate silințele, ce și-a dat Casa centrală de a le aduce la un avânt oarecare nu progesează decât de tot încet.

După părerea „Casei centrale a Băncilor Populare“ un impuls puternic ar putea da mișcării cooperative de tot felul din România *federarea băncilor*. Prin aceasta ele ar ajunge la capitaluri mai mari și făcând operații mai întinse, și-ar putea plăti personalul, ceea ce azi este o piedecă serioasă la dezvoltarea Băncilor Populare. Legăturile, ce s'ar creă între băncile federate, controlul și îndrumările continue, ce s'ar exercită în modul acesta asupra băncilor federate încă ar contribui foarte mult la dezvoltarea lor și la creșterea creditului lor.

Dar și din datele ce Casa centrală le prezintă în „Anuar“ rezultă, că Băncile Populare și cooperativele din România au dat până acum roade satisfăcătoare și că viitorul lor este deplin asigurat.

Cronică economică.

Criza însoțirilor de credit din capitală. — Câștigul de K 1 mil. al băncii din Baja. — Prigoniri contra băncilor noastre. — Societatea de asigurare „Transilvania“.

Lipsa și scumpetea generală de bani atât de greu resimțită pretutindenea din partea celor ce se ocupă cu operațiuni de credit a început deja a seceră victime — în sinul micilor bănci și micilor însoțiri de credit din capitală, unde numărul lor este leghion. Fondate, cele mai multe, fără nici o trebuință reală, numai din interes personal și pentru a putea exploata sub o formă oarecum legală, micile existențe, cari caută mântuire la ele, însoțirile de credit n'au făcut alta în timpuri normale, când le stă creditul în abundență la dispoziție, decât operațiuni peste operațiuni, luând asupra-și angajamente, ce au întrecut mult puterile lor — fără a mai țineă cont și de zile grele ce pot urmă și cari — spre nefericirea lor — au și urmat. Venind acum scumpetea de bani și marile bănci putându-și plasa în altă parte, mai rentabil și mai sigur capitalurile disponibile, e prea natural că au restrâns în primul rând creditul acelor instituite, cari le ofereau mai puțină siguranță și acestea au fost însoțirile de credit. Urmarea a fost că sute de mici însoțiri de credit de pe teritoriul capitalei, au ajuns în o criză, din care numai cu anevoie și numai puține vor putea eși teafere.

În strâmtoarea lor însoțirile ajunse în criză au apelat la sprijinul guvernului, ca cu conșiderare la clientela, compusă în preponderanță din clasele mai sărace ale populațiunii, pe care criza însoțirilor o poate nimici cu desăvârșire, să inițieze o acțiune de salvare.

Pertractările în direcția aceasta însă decurg de tot încet și după toată probabilitatea măsurile, ce se vor lua, dacă peste tot nu vor veni prea târziu, nu vor putea salvă existența tuturor acestor însoțiri, dintre cari cele mai slab fondate și mai slab conduse vor trebui să dispară pentru totdeauna de pe teren, unde și așa multe din ele cu nimic nu și-au justificat dreptul de existență.

*

Am anunțat și noi la timpul său, că banca „Bajai Kereskedelmi és Iparbank“ din Baja a avut norocul neașteptat să i-se tragă la sorti un loz cu un câștig de K 1 mil., care sumă s'a și distribuit din partea adunării generale între cei pe cari îi privea: direcțiunea, societatea (dotație la fond. de rezervă) și acționari. Norocoasa întâmplare cu câștigul însă n'a rămas fără epilog, căci svonul, ivit imediat după ce lucrul a ajuns în publicitate, că aci s'ar fi „corigat“ nițel norocul, pare a nu fi fost nebazat. Un grădinar din Baja adevădat a ridicat contra societății grava acuză, că aceasta n'ar fi ajuns pe cale dreaptă la câștig, că lozul, care a câștigat n'a fost al băncii, ci al lui, cumpărat dela bancă pe lângă plățire în rate; coala de plată a ratelor însă i-a fost schimbată prin o apucătură șireată din partea contabilului băncii, care a falsificat și în registre Nrul lozului. Pe baza acestei acuze s'a pornit o cercetare severă contra institutului și s'au luat și registrele sub un control minuțios. Rezultatul nici decât n'a eșit favorabil pentru institut, căci experții de fapt au dat la Nr. lozului ce formă proprietatea grădinarului acuzator, de urmele unor răsături și corecturi suspecte și compromițătoare. În urma acestora contabilul băncii a fost deținut, iar cassarul și mai apoi și directorul puși sub acuză, ca complici la falsificare. Cercetarea este chemată a scoate la lumină dacă răsăturile sunt de dată mai veche și s'au făcut cu intențiune frauduloasă ori nu; rezultatul de până acum însă a scos la iveală date compromițătoare pentru acuzați, și opinia publică, precum și cercurile financiare cu drept cuvânt urmăresc cu viu interes dezvoltarea lucrurilor în aceasta scandaloasă afacere, care pune în o urată lumină moravurile conducătorilor și funcționarilor băncii numite.

Deținerea cassarului și peste tot faimoasa afacere cu câștigul firește a sguđuit mult încrederea publicului față de banca din chestiune, care a și fost asaltată din partea deponentilor; intervenția energetică a direcțiunii compusă din oameni binesituați materialicește însă a calmat în curând spiritele și a readus, precum se afirmă, afacerile la mersul lor normal.

*

Hotărîrea de astă-primăvară a comisiei municipale a comitatului Timiș, prin care se interzicea comunelor politice, de a depune banii comunali pe la băncile „naționalităților“, înțelege pe la băncile noastre, sub cuvânt că acestea ar servi scopuri contrare statului etc., care hotărîre a fost apelată de vre-o 7 comune — precum anunță cu bucurie ziarele maghiare și cu justă mâhnire și regret ziarele noastre, — a fost aprobată de ministrul de interne.

Așadar deciziunea aceasta pe care chiar și un organ de frunte săsesc a caracterizat-o foarte aspru și care este atât de vătămătoare și jignitoare pentru băncile naționalităților — a primit acum și confirmare mai înaltă!

*

„Un membru român din direcțiunea „Transilvaniei“ s'a simțit îndemnat a lua în „Lupta“ apărarea societății sale contra învinuirilor, ce i-s'au adus din partea

mai multor ziare de ale noastre, că nu dă susținătorilor săi, Românilor, atențiunea cuvenită.

„Membrul român” zice între altele, că Sașii nici-când n'au abuzat și nu abuzează în detrimentul Românilor de majoritatea, ce o au în direcțiunea acestei societăți.

Fată cu aceasta constatăm faptul, că la „Transilvania” dintre vre-o 20 de funcționari, abia 4—5, adică circa 25% sunt Români, pe când la numărul asiguraților, a celor ce susțin societatea cu filerii lor, și dau un venit bun și sigur proprietarilor de obligațiuni („Inscripțiuni de participare” cum zice „membrul român”) raportul este invers, circa 75% Români și abia 25% neromâni. În posturi cu adevărat superioare și bine retribuite nu se află la „Transilvania” nici un Român, nu este nici un procurist (Sași sunt doi), licuitor, șef-contabil. Și nu pentru aceea nu se îmbulzesc funcționarii Români la „Transilvania” fiindcă aci s'ar cere o muncă mai serioasă, ca în altă parte, cum crede „membrul român”, ci din cauză, că, ca și în cazul recent cu postul de cassar, concursurile nu se publică și în foile noastre și fiindcă, chiar angajați fiind, funcționarii Români, nu au șanse să ajungă în posturi mai bune, cari sunt rezervate pentru „alții”.

JURISDICȚIUNE.

Responsabilitatea societății pentru actele direcțiunii. Pentru actele membrilor din direcțiune îndeplinite în numele societății pe acții este responsabilă societatea; prin urmare dacă vre-un membru din direcțiune a procedat cu reacredință la acuirea vre unui amanet, atunci consecvențele privesc pe societate.

Plata premiei de asigurare. Dacă asiguratul în anul premergător a primit dela agentura principală a societății de asigurare blanchete de cecuri de ale Cassei de păstrare poștale, dar în anul în care s'a întâmplat cazul de foc s'a întrelăsat trimiterea cecului, atunci faptul că premia a rămas neplătită nu invalidează contractul de asigurare.

(Curia reg. sub Nr. 582/1906 dela 13 Iunie 1907).

Neplata ori plata întârziată a premiei nu invalidează contractul de asigurare — dacă societatea primește ulterior suma premiei fără nici o obiecțiune.

(Curia reg. Nr. 1294/1906 dela 15 Maiu 1907).

Firma individuală și erezii. Dacă o firmă individuală trece prin moștenire asupra mai multor erezi minoreni, atunci prin faptul acesta ea devine firmă societară.

(Tabla reg. din Debrețin sub Nr. 23/1907).

Mărimea taxei de transcriere a acțiilor. Ca taxă pentru transcrierea acțiilor se poate fixa numai o sumă, prin care circulația acțiilor nu scade în măsură esențială.

(Curia reg. sub Nr. 156/1906 dela 13 Iulie 1906).

Cazul concret pe baza căruia Curia reg. a adus deciziunea de mai sus este pe scurt următorul:

Adunarea generală a unei societăți pe acții a hotărât între altele, a urca taxa de transcriere a acțiilor, ce aveau valoarea nominală de K 120, dela K 2 la K 20. Un acționar nemulțămît cu aceasta hotărâre a adunării generale a cerut dela tribunal nimi-

cirea ei. Instanța primă a respins pâra, tabla reg. din Cluj însă a nimicit hotărârea adunării generale privitoare la urcarea taxei de transcriere, cu următoarea motivare:

Este incontestabil că transmisibilitatea drepturilor bazate pe acție urmează din natura societății pe acții și că aceasta este o asociere de capitaluri, la care persoana acționarilor având o însemnătate secundară, nu este permis a pune limite circulației acțiilor.

Hotărârea prin care taxa de transcriere a fost urcată dela K 2 la K 20 trebuie privită ca contrară dispozițiilor legii com., în special dispozițiilor §. 173, pentru că deși chestiunea că oare hotărârea adunării generale este sau nu păgubitoare pentru acționari, este sau nu practică pentru societate, nu a venit în considerare, urcarea taxelor de transcriere totuș poate reduce mult circulația acțiilor, după ce față de valoarea nominală de K 120 a acțiilor taxa de transcriere de K 20 ca spese de manipulare, este exagerată.

Curia reg. priu deciziunea sa Nrul 156/1906 a aprobat deciziunea instanței II.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 19 Septemvrie 1907.

Dela ultimul nostru raport incoace situația pieței interne de bani nu arată nici o schimbare esențială. Băncile mari de reescont continuă a fi foarte rezervate la plasarea mijloacelor lor și a face din bună vreme pregătiri pentru ultimo și lunile ce vin, când, precum am zis deja de multeori, situația va fi și mai incordată ca în prezent. Medio a ridicat însemnate pretenziuni față de piața de bani, și bancnotele supuse la impozit în loc de a se reduce precum s'a așteptat au crescut cu 3-5 mil. la K 51-2 milioane.

Situația Băncii Austro-Ungare dela 15 crt. prezintă de altcum următoarele cifre: Bancnote K 1,890.737,000 (+ K 5.883,000), Rezerva metalică K 1.439.561,000 (+ K 2.363,000), Portofoliu K 726.015,000 (— K 2.624,000), Lombard K 70.448,000 (— K 785,000) și Bancnote supuse la impozit K 51.175,000 (+ K 3.520,000).

Discontul privat a variat dela 5 $\frac{3}{4}$ % în sus până la 7%.

Ce privește piețele externe de bani, în Berlin urcarea așteptată a etalonului oficial în luna aceasta nu va mai avea loc, dar este foarte probabil că va urmări în cursul lunii Octomvrie.

În Londra și Paris tendința pieței este calmă, etalonul privat s'a redus până la 3 $\frac{3}{8}$ %.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Cassa de păstrare”, soc. pe acții în Sasca-montană a hotărât în adunarea sa generală extraordinară dela 18 August a. c. urcarea capitalului societar dela K 150,000 la K 300,000 spre care scop se emit 1500 acții noue à K 100 nominal. Prețul acțiilor s'a fixat conform „prospectului” emis, atât pentru acționarii vechi, cât și pentru alții cu K 125 din care sumă K 25 trec la Fondul de rezervă, urcându-l cu K 37,500 la K 78,548. Peste cele K 125 se mai plătesc K 2 de fiecare acție ca spese de emisiune. Ca termen de subscriere s'a fixat ziua de 1 Februarie 1908. Prețul

acțiilor noue se plătește cum urmează: la subscriere K 10 + K 2 spese de emisiune; K 20 până la 1 Februarie 1908, iar restul de K 95 în rate lunare à K 5 cu începere dela 1 Iunie 1908, până la 1 Decembrie 1909.

„*Gloria*“, societate comercială pe acții în Făget (Facset) și-a încheiat bilanțul anului curent de gestiune la 30 Iunie cu un profit net de K 600 față de K 1859 în 1905/6. Societatea aceasta s'a întemeiat în 1899 cu un capital societar de K 60,000 din care s'a vărsat K 34,080. În adunarea generală convocată pe 30 crt. este vorba acum să se reducă capitalul dela K 60,000 la K 30,000 prin rescumpărarea à 600 acții.

„*Minerva*“, institut de credit și economii, soc. pe acții în Beclean (com. Bistrița-Năsăud), precum am anunțat deja și-a ținut adunarea generală de constituire la 12 Sept. a. c. Capitalul societar a fost fixat cu K 100,000 împărțit în 1000 acții à K 100.

Prima direcțiune a fost numită din partea fondatorilor în persoanele dlor: *Dr. Oct. Pavelea*, avocat în Beclean, *Greg. Pușcariu*, protopop, *Mich Făgărășan*, protopop, *Simion Popan*, preot în Figa, *Ilie Blaga*, preot în Tețin, *Ioan Cărcu*, învăț. în Beclean, *Valer Vărtic* preot în Mocod, *Alex. Boeriu*, preot în Sfântu, *Ioan Rebrean*, preot în Chiuza și *Anchidim Popu*. cand. de avocat în Beclean.

În comitetul de supraveghiere au fost aleși d-nii: *Mateiu Șirlincan*, contabil la „Coroana“ în Bistrița, *Anton Hangea*, învăț. în Năsăud, *Mihail Baci*, preot în Feleac, *Ioan Pop*, preot în Măluțiu și *Simion Moldovan*, proprietar în Beclean.

Li dorim prosperare!

„*Reuniune de conzum pe acții*“ este firma sub care s'a întemeiat o nouă întreprindere românească în comuna *Bouțarul-inferior* (com. Hunedoarei). Capitalul societar este K 1200, împărțit în 60 acții à K 20. Direcțiunea este compusă din domnii: *Romul Raca*, *Ioan Agliceriu*, *Ioan Obrejan*, *Pîtru Raca* și *Hermann Oberbauer*.

„*Severineana*“, societate comercială pe acții în *Caransebeș* și-a convocat a IX-a adunare generală ordinară pe 26 Septembrie a. c. cu următoarea ordine de zi: 1. Raportul direcțiunii și bilanțul pe timpul dela 1 Ianuarie 1906 până la 30 Iunie 1907. 2. Raportul comitetului de supraveghiere. 3. Deciziune asupra celor de sub punct 1 și 2 și votarea absolutului. 4. Alegerea direcțiunii pe 3 ani și 5. Alegerea unui membru în comitetul de supraveghiere pe un an.

Bilanțul încheiat cu 30 Iunie a. c. prezintă totalul activelor cu K 264,176 și venitul brut cu K 46,743 din care detragând cheltuielile de tot felul a rezultat un profit net de K 13,271 ceea ce corespunde la o rentabilitate de aproape 11.35% a capitalului societar de K 117,000.

Pozițiile mai însemnate ale activelor și pasivelor sunt: Mărfuri K 123,010, Debitori K 59,476, Rimesse K 56,557, apoi Mobiliar K 6,847 și Cassa K 11,744; Capital societar K 117,000, Fond de rezervă K 21,072, Creditori K 86,006 și Cont-Curent K 24,823.

Asupra distribuirii profitului net de K 13,271 care a rezultat după detragerea cotei statutare de 10% pentru Fondul de rezervă, direcțiunea prezintă adunării generale următoarea propunere:

6% dividendă K 10,494, tantieme direcțiunii și

comitetului de supraveghiere K 1,300, remunerațiune funcționarilor K 1,300, de transpus pe anul următor K 117.77.

Ca și în alți ani, trebuie să constatăm cu plăcere, că aceasta este dintre număroasele societăți comerciale, ce am înființat înainte cu vre-o 10 ani, *singura*, care se susține și încă progresând și întărindu-se din an în an.

Laudă conducătorilor ei!

LEGISLAȚIUNE.

Judecătorii comerciale și industriale. În ministeriul de comerț s'a lucrat un proiect nou de lege, pe baza căruia se vor crea și la noi, după modelul „*Kaufmannsgericht*“-elor din Germania *judecătorii speciale comerciale și industriale*. Nouele judecătorii vor fi organizate pe baza parității, deoparte dintre patroni, de altă parte dintre muncitori și impiegați comerciali și sunt chemate a decide chestiile de controversă dintre patroni și impiegați. Proiectul de lege va ajunge deja în Octombrie a. crt. sub desbaterea unei anchete.

COMUNICAȚIUNE.

Poșta, telegraful și telefonul în 1906. O statistică apărută de curând sub titlul de mai sus ne prezintă interesante date asupra dezvoltării, ce a luat în Ungaria poșta, telegraful și telefonul în ultimii 10 ani, în timpul dela 1896—1906

Conform acestor date în 1896 resp. 1906 au existat în țara întreagă:

	1896	1906
Oficii poștale	4,607	5,459
Oficii telegrafice (private și de cale ferată)	2,718	3,925
Oficii de telefon	10,295	31,175
Vănzători de valori poștale	3,106	5,624
Cuții poștale	7,774	12,489
Lungimea liniilor telegrafice a fost de	21,262 Km.	47,52 Km.
al liniilor telefonice	24,330	22,103

Circulația în singuraticii rami de serviciu o arată următoarele cifre:

	1896	1906
	în milioane bucăți	
Expediții cu poșta de scrisori	256.96	512.99
Ziare	93.94	170.28
Expediții de pachete și bani	15.73	26.75
Asignațiuni poștale	28.81	43.23
Receperi și mandate poștale	3.50	7.05
Depuneri în cassa de păstrare poștală și cec	0.05	11.42
Telegrame	7.14	10.01
Vorbiri prin telefon	22.05	104.22
Circulația totală	428.18	885.75

Din totalul expedițiilor cu poșta de scrisori au sosit 41.783,773 buc. din Austria, 2.007.836 buc. din Bosnia și 23.203,442 buc. din alte țări străine; au mers în Austria 36.638,542 buc., în Bosnia 2.726,724 buc., în alte țări străine 18.134,816 buc. Circulația de tranzit a fost 7.991,412 buc. Circulația Germaniei se cifrează cu aproape 16 mil. buc., apoi urmează Statele-Unite ale Americii cu 12 mil. buc., România, cu 4

mil. buc., Italia cu 2 mil. buc., Britania-mare și Sârbia cu 1.5 mil. buc. și Elveția cu 1 mil. buc.

Valoarea expedițiilor de bani intrate în și eșite din țară se cifrează cu K 5,825,575,588, al pachetelor cu K 304,301,939. Din Austria au sosit expediții de bani în valoare de K 737,187,594, din contră au mers în Austria în valoare de K 717,640,870, va să zică a eșit aproape cu K 20 milioane mai puțin, decât a intrat din Austria.

CRONICA.

Școalele superioare de comerț în Ungaria. În anul școlar expirat au existat în Ungaria 38 de școale sup. de comerț, din cari 6 în capitală și 32 în provincie. Numărul elevilor înscriși a fost de peste 6600, din cari aproape $\frac{1}{3}$ în capitală. Dintre cele 38 de școale au fost 18 școale de stat, 9 școale susținute de orașe, 6 susținute de corporațiuni, două confesionale, (dintre cari una este școala noastră comercială din Brașov) și 3 școale private. În capitală până acum n'a fost școală comercială de stat, dar în anul acesta s'a deschis și acolo una.

Cele mai multe școale comerciale se află în părțile vestice ale țării, pe când în părțile ostice numărul lor este mic. În ținuturile de dincolo de Dunăre sunt 7 școale comerciale, pe când în Ardeal numai două, ambele în Brașov: una de stat și școala comercială sup. română. În zilele acestea însă s'a deschis o a treia școală comercială sup. în *Murăș-osorheiu*.

Lângă cele 38 școale de comerț mai sunt a se adăuga încă 4 institute de învățământ comercial, cu caracter de academii, anume: academiile comerciale din Budapesta și Cluj, academia orientală de comerț și pedagogiul de stat pentru profesorii de școale comerciale.

Adunarea generală a „Asociațiunii însoțitorilor săsești sistem Raiffeisen“. La 11 crt. și-a ținut aici în Sibiu „Asociațiunea însoțitorilor săsești sistem Raiffeisen“ a XXI-a adunare generală, la care au participat prin reprezentanții lor 90 de însoțiri.

Conform raportului pe 1906 asociațiunea se compune din 134 de însoțiri de păstrare și anticipare, (față de 126 în anul precedent) 28 însoțiri de conzum (față de 22), o tovărășie agricolă. 1 însoțire de pivniță, „Cassa de păstrare generală“ din Sibiu (Hermannstädter allg. Sparcassa) și „Centrala însoțitorilor de conzum“ întemeiată în 1906, total 166 de însoțiri cu 11,677 membrii. Activele celor 125 de însoțiri de păstrare și anticipare, cari au încheiat socotelile pe 1906 se cifrează cu K 8.224,678 + față de 1905 de K 1.134,075 iar profitul net este de K 66,425 cu K 6,195 mai mare decât în anul precedent. Fondurile de rezervă propriu zise reprezintă frumoasa sumă de K 368,739 (+ 54,301), iar rezervele de altă natură suma de K 85,992 (+ K 13,745). În strânsă legătură cu aceste însoțiri stau și două „tovărășii pentru asigurarea vitelor“ cari lucră cu frumoase rezultate, precum și cele 28 însoțiri de conzum, dintre cari au prezentat socotelile 17. Activele se cifrează cu K 111,665 și profitul net cu K 5,484. După pertractarea obiectelor puse la ordinea zilei s'au ținut mai multe prelegeri instructive între cari una: despre rezultatul reviziunilor efectuate la singuraticile însoțiri și alta despre „Activitatea socială a însoțitorilor sistem Raiffeisen“.

Conscripția vitelor în anul 1907. Pe baza §. 23 al art. de lege XII: 1894 ministrul de agricultură dispune an de an conscripția vitelor după comune. În anul curent conscripția s'a făcut în Aprilie și datele primite din întreaga țară au fost prelucrate în minister. Rezultatul arată față de anul precedent o creștere îmbucurătoare a numărului vitelor. Anume au fost în anul acesta în țara întreagă 1.797,664 cai, față de 1.788,416 în anul precedent, creșterea este deci de 9,248 sau 0.51%; vite cornute 5.952,929 față de 5.624,555, creșterea deci de 328,374 (= 12.26%); Oi 7.549,336, față de 6.891,087 în anul trecut, (creșterea deci de 658,247 = 9.25%). Porci au fost în anul acesta 4.868,928, în anul trecut 4.336,921, creșterea 532,007 (= 12.26%).

Sfârșitul notelor de stat. Precum am anunțat și noi la timpul său, cu 31 August a. c. notele de stat à fl 5 și fl 50 au încetat a mai exista. Până la acest termin adecă notele de stat din cestiune se puteau încă prezentă la Banca Austro-Ungară spre schimbare contra altor mijloace de plată. Cu începere dela 1 Sept. a. crt. însă nu se mai primesc nici în schimb, orice obligament de al statului de ale rescumpără s'a stins și cu ziua de 31 August a. c. notele de stat à fl 5 și fl 50 au încetat a exista ca bani, precum și-au perdit încă din 1903 capacitatea de circulație. Urmările acestei invalidări a notelor de stat se văd și în situația dela 10 crt. a Băncii Austro-Ungare. Mai de mult situațiile săptămânale aveau o poziție, care prezentă suma notelor de stat, astfel la 31 August a. c. poziția din cestiune arată cifra de K 45,975, care acum a dispărut de tot și pentru totdeauna din situațiile Băncii. Circulației notelor de stat îi corespundeau și pretenziunile în aur ale celor două guverne dualiste, depuse la Bancă pentru rescumpărarea notelor de stat. La finele lui August a. c. guvernul austriac avea o pretenziune de K 1.754,350, cel ungar una de K 751,864 cari acum au devenit libere și s'au pus la dispoziția celor două guverne.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut Nr. 9 (anul III) din „*Economia*“, foaia economică ilustrată, ce apare în Caransebeș odată pe lună, sub direcția d-nului măgistru silvanal *Alexandru Diaconovich*. Cuprinsul: Din năcazurile noastre; Pășunatul munților; Conservarea ouălor; Higiena pielei la animale; Recolta anului 1907; Laptele și tuberculoză; Varietăți și Informațiuni. Abonamentul pe an 4 coroane, pe $\frac{1}{2}$ an 2 coroane, un număr 40 de fileri. Pentru România 5 lei pe an.

Sumar.

„Solidaritatea“. — Băncile Populare și cooperativele sătești în România. — Cronică economică. — *Jurisdicțiune*: Responsabilitatea societății pentru actele direcțiunii, Plata premiei de asigurare, Firma individuală și erezii, Mărirea taxei de transcriere a acțiilor. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Socetăți financiare și comerciale*: „Cassa de păstrare“, Sasca-montană, „Gloria“, „Minerva“, „Reuniune de conzum pe acții“, „Severineana“. — *Legislațiune*: Judecătorii comerciale și industriale. — *Comunicațiune*: Posta, telegraful și telefonul în 1906. — *Cronică*: Școalele superioare de comerț în Ungaria, Adunarea generală a „Asociațiunii însoțitorilor săsești sistem Raiffeisen“, Conscripția vitelor în anul 1907, Sfârșitul notelor de stat. — *Bibliografie*: „*Economia*“.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 18 Septembrie 1907.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
A. Datoria de stat ungară.			
4	Kenta ung. aur, scut. de dare	110.65	110.25
4	" " Cor. " " "	92.95	93.—
3 1/2	" " " " " " " " "	82.10	82.—
—	Impr. cu premii à 100 fl.	191.50	187.—
4	" p. reg. Tisei și Seghedin, sc. de dare	146.25	143.—
3	Impr. p. regul. Porților de fier	76.90	76.—
4 1/2	Oblig. de regalii croato-slavone " " "	100.05	99.—
4	" rurale ungare " " "	93.80	93.80
4	" " croato-slav. " " "	93.75	101.—
B. Datoria de stat austriacă.			
4	Renta unit. conv. în cor., Mai-Nov., sc. de dare	96.65	96.50
4	" " " " Ian.-Iulie " " "	96.65	96.50
4-2	" " în hârtie, Febr.-Aug. " " "	98.35	98.25
4-2	" " argint April-Oct. " " "	98.35	98.25
4	Losuri din 1860 à fl. 500.—	150.75	148.—
4	" " 1860 à fl. 100.—	202.50	198.—
—	" " 1864 à fl. 100.—	240.—	239.—
4	Renta austr. aur., scut. de dare	115.40	115.50
4	" " Cor. " " "	96.70	96.50
3 1/2	" " de invest. " " "	86.30	—
C Alte daterii publice.			
4	Impr. orașului Budapesta din 1903, sc. de dare	92.50	92.—
5	" " " " " " " " " " " " " " " " " "	102.75	—
6	" bulgar p. căi ferate din 1889 à frs 125	123.—	119.—
4	Imprumut Temeș-Bega din 1897	92.40	91.60
D. Scrisuri fonciare, obligaț. com., etc.			
4	Inst. de Cred. fonc. austr.	96.50	—
4	Banca austro-ungară 50 ani în florini	98.20	97.10
4	" " " " 50 ani în coroane	99.25	98.25
4 1/2	Banca comer. ung. Pesta în fl	100.—	99.50
4	" " " " " " " " " " " " " " " " " "	94.25	93.10
4 1/2	Obl. com. "banca ung. Pesta cu 10% premie	103.60	105.—
4	" " " " " " " " " " " " " " " " " "	95.25	93.25
4	Seris. fonc. I Cassă de păstr. patr., Pesta	94.—	94.—
4	Obl. com. " " " " " " " " " " " " " " " " " "	94.—	93.50
4	Obl. cu premii I. Cassă de păstr. patr. à K 100	—	107.—
4	Seris. fonc. Inst. de credit fonciar ungar în cor.	92.25	95.—
4 1/2	Banca hipotecară ungară în cor.	99.90	99.—
4	" " " " " " " " " " " " " " " " " "	94.—	93.—
5	Obl. cu premii Banca ung. hip à K 100	—	105.—
4 1/2	" " " " " " " " " " " " " " " " " "	—	101.—
4 1/2	" " " " " " " " " " " " " " " " " "	—	99.—
4 1/2	Cassa de păstrare generală Sibiu,	99.50	93.50
4	" " " " " " " " " " " " " " " " " "	94.—	93.50
4 1/2	" " " " " " " " " " " " " " " " " "	101.—	100.—
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiu,	99.50	98.50
4	" " " " " " " " " " " " " " " " " "	94.25	93.25
E. Lozuri.			
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust din	274.50	—
3	1880 à fl. 100	—	—
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din	275.50	—
4	1889 à fl. 100	243.75	—
2	Impr. cu premii Banca ung. hipot	104.—	100.—
5	" " " " " " " " " " " " " " " " " "	259.—	20.—
—	Los. p. regularea Dunării, din 1870 à fl. 100	22.50	20.—
—	Basilica—Budapesta à fl. 5.—	442.75	435.—
—	Inst. de credit p. com. și indust. à fl. 100.—	221.—	225.—
—	Buda, comuna à fl. 40.—	190.—	178.—
—	Pálffy, à fl. 40.—	47.50	37.50
—	Crucea roșie austriacă, a fl. 10.—	29.15	26.—
—	" " " " " " " " " " " " " " " " " "	454.50	448.—
—	Losurile comunei Viena din 1874 à fl. 100.—	—	—
—	Sanatorium Regina Elisabeta K 5.—	—	—
—	Lozuri „Jó sziv“, à fl. 4.—	—	—
F. Valute.			
—	Galbini imper pr. bucată	11.40	11.35
—	20 franci aur	19.17	19.13
—	20 marce aur	23.54	23.48
—	Sovereigns pr bucată	24.04	—
—	Ruble hârtie per bucată	2.54	2.53
—	100 Marce hârtie	117.57	117.45
—	100 franci hârtie	—	—
—	100 lire hârtie	95.80	95.67
—	100 lei hârtie	—	94.90

Bursa de București.

Cursul din 18 Septembrie 1907.

Rentă amort., impr. 185 mil. din 1903, 5%	vinde	Lei	102
" " " 274 " " 1890, 4%	"	"	91
" " " 180 " " 1898, 4%	"	"	89 1/4
" " " seria A. și B. din 1905, 4%	"	"	89 1/2
" " " convertită din 1905, 4%	"	"	89
Obligațiile Credit. județian și comunal 5%	"	"	101
Scrisuri fonciare rurale 5%	"	"	99 5/8
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	"	"	88 1/4
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	"	"	98 3/8
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	"	"	94 3/8

„HUNEDOARA“, însoț. de cred. și anticipațiuni, Deva.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de **practi-**
cant, la însoțirea „Hunedoara“ din Deva,
dotat cu salariu anual de K 720 prin aceasta
se publică concurs cu *termin de 15 zile* dela
prima publicare.

Se recere absolvarea unei școli comerciale
cu maturitate și cunoașterea limbilor
română și maghiară.

Cererile provăzute cu atestate se vor
subțernea Direcțiunii până la terminul de sus.

Postul are să se ocupe imediat după
alegere.

Din ședința plenară a direcțiunii, ținută
în Deva la 18 Septembrie st. n. 1907.

Nr. 103 [1-2]

Direcțiunea.

Drepturile, datorințele și răspunderea

membriilor din direcțiune

și

Drepturile, datorințele și răspunderea

comitetului de supraveghere

de

Alfred Kormos,

directorul revistei „Magyar Pénzügy“

traduceri autorizate de

Constantin Popp,

funcționar la Centrala inst. de credit și de econ. „Albina“.

Se pot comanda la traducător în Sibiu
sau la Bibliotecă arhidiecezană din Sibiu, cea
dintâi cu prețul de K 3.—, iar cea din urmă
cu prețul de K 1.50.

Banca de asigurare Transilvania.

— Sibiu, strada Cîsnădiei Nr. 5. —

Asigurări contra pericolului de foc și exploziune.

Asigurări pe viață în toate combinațiile.

Asigurări pentru cazuri de accidente.

Asigurări contra pagubelor prin grindină.

Asigurări contra infracției (furt prin spargere de casse și locuințe).

Nr. 2 (38—52)

Asigurări de sticle la galantare, etc.

Pentru bănci de credit condiții foarte avantajoase pentru asigurarea hipotecelor și reduceri considerabile de premii pentru membrii oricărei reuniuni agricole sau tovărășii economice.

„POPORUL“, institut de credit și economii în Lugoj.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Poporul“ din Lugoj, publică concurs pentru ocuparea postului de **practicant** dotat cu salariu anual de K 800.

Se recere absolvarea unei școale comerciale cu maturitate, precum și posedarea limbilor germană și maghiară.

Petițiile sunt a se trimite până în 30 Septembrie 1907 subsemnatei direcțiuni.

Lugoj, 31 August 1907.

Nr. 101 [2—2]

Direcțiunea.

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul, organizația, operațiunile și importanța băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu.
prof. de științe comerciale.

Se poate comandă dela administrația »Revistei Economice«, cu prețul de 1 coroană.

În editura Delegațiunii Băncilor Române
au apărut:

Problemele Reformei Băncilor,

de Dr. C. Diaconovich.

Prețul: broș. K 1.—, leg. K 1.50.

Anuarul Băncilor Române

Pe anii

1900 — 1901 — 1902 — 1903 — 1904 — 1905 — 1906.

Prețul: câte K 3.—.

Se comandă la Administrația »Revistei Economice« în Sibiu (Nagyszeben).

Au apărut

„BIBLIOTECA BĂNCILOR ROMÂNE“

== Nr. 1. ==

Studii de contabilitate

(principiile fundamentale ale contabilității în partidă dublă)

de

Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerciale.

== Nr. 2. ==

Băncile Române

din

Transilvania și Ungaria

de

Constantin Popp,
funcționar la Centrala „Albinei“, Sibiu.

== Nr. 3 și 4. ==

Efectele publice

de

Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerciale.

== Nr. 5—8. ==

Studii practice de bancă

de

Ioan I. Lăpădatu,
secretarul institutului de credit și econ. „Ardeleana“.

Se pot procura dela domnii autori în Sibiu și Orăștie cele două dintâu à 50 fl., a treia cu K 1.— și a patra cu K 2.—.